

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, vasárnap január 11.

Tizedik évfolyam.

OLVASÓINKHOZ.

Jubileumot üllünk, a bekövetkezett 1880-dik évben a „KELET” fenállásának tiz éves örömmünepét. Tiz év a gründolások és bukások mai korszakában szép és nagy idő, s mindenek felett biztos próbaköve az állandóságra számító és életrevaló vállalkozásoknak. A becsületesen végzett munka nyomán járó nyugodt önértékeléssel tekintünk vissza a lefolyt évekre; különböző új lapok tűntek fel és buktak el ezen idő alatt mellőlünk — és mi mindig helyett állottunk; új és régi politikai irányzatok vívtak harezot, alakultak át, — a mi politikai irányunk és meggyőződésünk mindig a régi maradt; az 1867-diki kiegyezési alapon, melynek védelmezésével jelent meg e lap első száma, ma már az egész nemzet zöme áll. Mi nem kergettünk olvasóink mulattatására politikai délibabokat, nem igyekeztünk elérhetetlen vágyakka lizgatni a nemzet Királyhágón inneni részét, hanem felfogtuk az életet a maga rideg egyszerűségében, a fehérlő terveket kivihetőségük szerint; nem csaptunk hamar fellobbanó s hirtelen alvó zajt, ha a hazában baj adta elő magát, hanem komoly munkával, ernyedetlen kitartással igyekeztünk hazarészünk speciális érdekeinek megoldására binni a hormányt s különösen anyagi előhaladásunk érdekében tevékenységre buzdítani a társadalmat. Nyugodtan mutathatunk egész sorára az elért eredményeknek, s reményre jogosító kezdeményeknek, a melyek kormánytól és a társadalomban nagy részt e lapok fellépése folytán nyertek életet.

A lefolyt évek sora nem hogy lankasztólag hatott volna reánk, hanem olvasóink buzdító pártfogása új erőt kölcsönzött, hogy most már ez éven kezdve lapunkat eddigi terjedelmében egészen új betűkkel esinosabban és pontosabban állíthassuk ki.

Politikai meggyőződésünket lapunk hasábjairól olvasóink már ismerik, pártoljuk a kormányt, míg a haza javára munkálkodik, de a kormánypártiságot nem keressük minden felülről jövő intézkedés vak helyeslésében s hazarészünk speciális érdekeit bármiféle párttal és kormánnyal szemben férfiasan képviseljük és védelmezzük.

Apró clique-ek szolgájává a „KELET” sohasem szegődött, kiesínyes személyes érdekek eszközévé nem aljassult s azt ezután sem teend.

A midőn tehát a beköszöntött 1880-ik évre olvasóink eddigi pártfogását kérjük ki, önbizalommal és lelkesedéssel tekintünk jövő hivatásunk teljesítése elé és szép számú munkatársaink élén reméljük, hogy a „KELET”-ben, mint legnagyobb és legerőteljebb vidéki lapban az eddiginél is változatosabb és tartalmasabb olvasmányt nyújthatunk, s olvasóink támogatása mellett eredményvel, becsülettel szolgálhatjuk hazánk és nemzetünk szent ügyét.

A „KELET” előfizetési ára:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:

Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Előfizetések legelőszérűbben postantárványával ezután a „KELET” nyomdájába, főtér 4. sz. küldendők.

A „KELET” szerkesztősége és kiadóhivatala.

KOLOZSVÁR, JANUÁR, 10.

(?) Addig is, míg a képviselőház ismét összeülne érdemleges munkavégzésre: a pártok új csoportosulásáról beszélnek a lapok, majdnem egyidejűleg vette föl a kérdést az egyesült ellenzék conservatív hajlamú közlőnye, a Magyarország és a szabadelvű kormánypárt ellenzéki hajlamú lapja, a Pester Lloyd. Amiből mégis eltér a két lap fölvetett javaslatában, hogy annak a kormánypárt „független” elemeit szólítja föl az ellenzékhez való csatlakozásra, emez pedig az egyesült oppositio cselekvésre vágyó tagjaival

A KELET TÁRCZÁJA.

A MI VILÁGUNKBÓL.

(Egy veterán színész naplójegyzetei után elbeszéli:

Mátrai B. Béla.)

(Folytatás.)

Ki nem tud boldogítani ezeket mulékony rövid perecre, de tudná boldogítani őket: szentegyházzá varázsolva azt a kis kört, melynek neve otthon.

Ki maga nem vágyik diadalra, báberre, tapsra, de ki megtudná becsülni férje babérait s öröm-könyveivel sugározni be a kivívott sikerek jelvényeit, hogy a házi szentély oltárának díszévé avassa.

És ő eleányt többet nem szereti. Az az egyszerű, igénytelen kis teremtet, hozzá az ünnepektől művészhez képest, ma már nagyon is közönséges lénynek tűnik föl. De hogyne, mikor az csak egy egyszerű igénytelen korista tehetségtelen leánya. De szavát adta, becsület-szavát; sőt el is jegyezték egymásnak magukat, a nagy hét után, midőn az új színházi év szerződéseit kicseréltetnek: e gyűrűket is ki kell cserélni az oltár előtt. Ott lesz majd a házsártoskodó vén anyós; telve dőllyfel, bozszott apró hüsködésekkel. Majd tegezeni fogja őt; s az utózákon, a városban, mindenfelé kísértetni fogja magát ünnepektől majd utána a kávéház előtti lugasokban hüskölő pajtások, régi cimborák. Oh ezek az esküvőről sem fognak elmaradni. Ott lesznek mind a templomban; ott lesznek a színeszek is, ott lesz ő is diadalmas pályatársnő, szerelme tárgya,

akarja a kormánypárt sorait megszorítani s illetőleg fölrüssíteni. A nyíltan kormánypárti színezetű lapok meglehetősen hallgatagon fogadják a tervezetést, a hevesebb ellenzéki közlőnyök gúnyt szórnak a „személyes” politika e kísérletére, — de oly hévvel, hogy szinte bizonyítéknak vehető a fuzionálás hírének alapos volta mellett — míg a Pesti Napló, ugy látszik, tartózkodó állást foglal el e törekvéssel szemben s határozott ítélete kimondását a bevégzett tény idejére kívánja föntartani — bár B. Kaas Ivor híre tett s ismét megczáfolt kilépése, ama lap szerkesztőségéből, azt látszik tanusi-

bálványa: amnyi költött remekműben. Látni fogják, mint lépdelnek párosával a templom hajóján végig, mint zendül meg az orgona akordjai mellett a kardalok sereg ajkain az alkalmi himnusz!

Mily fölséges álmokképek a szegény Ellának; mily borzasztó visiók a boldogtalan Ernőnek!

Hűsünk még sokáig barangolt a város néptelen utcáin, s izgalmai enyészéssel jól meghányt-vetett elméjében mindent, hogy a jelent tüthetből, a jövőt elviselhetőbbé tehesse képzelete előtt. Hasztalan. Ő csak veszteségei fölől volt bizonyos. Elvészti diadalai kútforrását: függetlenségét; az ingert, mely művészetéhez varázshatalommal bilincseli, mely tetterre, sikerre ösztönzi. S mindezekért mi a kárpótlás? Egy érzélgő nő, egy zivódó anyós, siró gyermekek, kedély meghasonlás, hanyatlása a lelkesedésnek amaz oltár tiszte körül, melynek szívét, lelkét hozá áldozatul, a közönség elidegenülése, közöny, feledés, nyomor . . . talán öngyilkosság.

Ily gondolatok hanyódtak Ernő agyában, midőn a mellékuteza egyik ágából a főtérre útutadatlanul bekanyarodva: a földszintes sarokház kivilágított nyílt ablakából egy hatalmas zongora búvós akkordjai ütök meg fülét. Fűsleges szomorú hangok Bethoven halotti indulója.

Megállott, széjjel nézett. A házat föl ismeré, szíve bálványának lakása volt az.

Ki tudna nevet adni ama láthatatlan hatolomnak, mely Ernő lábait a zongora akkordjai hallatára a földhöz szegezé? Állott némán, szótlanul, mozdulatlanul, mint kivel gonosz tréfát űznek láthatatlan földalatti hatalmak: megkötik, rabbá

tani, hogy a haraszt csakugyan zörgött egy küssé. Miért? Ők tudják.

Tény az, hogy a képviselőház többsége az utóbbi időben nem a val a lelkesült odaadással, munkakedvvel s meggyőződés ereje által szított bátor tetterével végzi munkáit, a melyet a parlamentarizmus kormányforma hívei a nemzet alkotmányos többségétől, a reform nagy munkájára és a pénzügyi egyensúly helyreállítására vállalkozott kormánypárttól méltán várnak és követelnek, legkivált akkor, a mikor a nemzetközi és közjogi nagy kérdések immár megoldásra jutottak s így minden törvényhozási erő a befelform győkeres keresztültételére volna fordítható és fordítandó. Bizonyos zsiabadság tartja fogva e pártot — mintha maga is megdőbbsent volna az occupatio folyton szükségessé vált határozatoktól, az a val kapcsolatos pénz- és véradóbeli áldozatoktól s a kényszerűségtől, mely ezekből származólag a belügyi szükségletek megszorítására háramlík.

Pedig látni való, hogy vagy szükséges, politikailag eszélyes volta monarchia keleti actiója — s ez esetben semmi consequentiától visszariadni öntudatos politikusnak nem szabad; vagy ezéltévesztett volt az eljárás és akkor, minél előbb következik az abdicálás, annál jobb. Mi az alternatíva első ágát vitatjuk s ezért kárhoztatunk kell a parlamenti többség elernyédését.

Másfelől tény az, hogy az egyesült ellenzék még inkább a pártion kívüliek csoportja tarthatatlan állást foglal el a parlamentarizmus terrenumán. Az egyesült ellenzék azért, mert — még csak nem is számítva a coalitio idején szintén hozzájuk tartozott szélsőbalt, de mely azóta még élesebb oppositioába keveredett ellenünk, mint a kormánypárt ellen-tüzet és vizet: elvi ellentéteket egyesít kebelében s így a tisztán negatív egyesülés azonban szétszakadásra jut, mihelyt pozitív alkotásra kerül a sor. A pártion kívüliek csoportja azért, mert a választó-kerítetek nem indiai fakiroknak, köldök-vizsgálóknak és oszlop-szenteknek, hanem a gyakorlati politika actív tényezőinek küldte e képviselőket az országházba, a kik — többségre jutva — saját elveik, pozitív programjuk szerint leendének kötelesek az állam ügyeit vezetni s szerintök jobb megoldásra juttatni, mint a jelenlegi többség, saját programja alapján, eljuttatni képes.

Ez a pártalakulás, tehát, nyilván

teszik, ama talpalatnyi föld rabjává, melyet lábaival érint.

Az ablak párkányra hajtá fejét és és hallgatta a búvós zenét, melyet ama sokszor csókolt piezi pulha kéz rózsás ujjai csaltak ki a hangszerből.

Aloiza valóban bájos teremtmény volt zongorája mellett. Nem akarom őt azzal megsértetni, hogy ez éjjeli concertel a későn járókat kívánja elbűvölni, imádó alig felszámítható nagy tömeget szaporítani. Azért ült volna zongorához, azért tártá ki ablakait, hogy festői pongyolájával, leomló fürteivel s azzal a néhány szál gyöngyvirággal az ében sötét fűrtök hűzött megé jobban megzavarja egy-két rajongó fejét, melyből ugy is hiányzott már egy vagy több kerék? Színész voltomat nem tartom eléggé igazolt jogczimnak ily feltevésekre. Hisz oly szép az enyhe tavaszi est; a virágzó fák minden rügyecskéje balzsamot lehel, s ez illatár — tudom tapasztalatból — mily jótékony hatással van a tudóré.

Az a bájos syrén, hangszere mellett, ábrándozva, elmerengve: e gyógybalzsamos, szárnyrakelő üde szellők gyöngéd bilincseinek lón rabja.

Tudja is ő, hogy ablaka nyitva, hogy ily késő éjjlen kivüle még van-e ében valaki?

A zene egyszerre elhallgatott. Ernő ittasultan a kéjtől és vágytól alélt fejét fölemelte. Aloiza a hangszer felső párkányára hajtá kis fejét. Csend lön. Vajon mi jutott eszébe, vajjon kire gondol e perczben?

(Folyt. köv.)

egészségtelen, tarthatatlan, a parlamentarizmus fogalmainak összezavarására vezető. Ezt az anomaliát kell éreznők azoknak, a kik új pártok alakulásának terével lépnek föl — már akár jobbról, akár balról, a tulajdonképeni szó a do-logról s nem a személyekről levén.

Mi azt hisszük: a mostani többség, a kormány és elnöke egyakarattal fogadják azt a programot, mely, a nemzetközi politikai szükségnek eleget téve, az ország pénzügyi s általán közgazdasági állapotában javulást ígér és tud valószínűtve tenni.

De e nélkül: a levegőbe tett ugrásnak tekintünk minden olyan tervezetést és kisérletet, a mely a személyek változásánál s a parlamentarizmus fogalmainak még jobb összezavarásánál egyebet adni nem tud.

Ezért tartjuk valószínűtlennek mind a Magyarország, mind a Pester Lloyd tervezetéseinek sikerültét.

A TAGOSÍTÁS.

Janiszewszki László kir. mérnöktől.

(Folytatás.)

Hitelesítés alkalmával csak a birtokrészlet-jegyzőkönyvet szokás felolvasni és nem a birtok-íveket. A birtokrészlet-jegyzőkönyv felolvasásának semmi értelme nincs, miután az egyes, különösen a kisbirtokosok magokat tájékozni nem tudják és ugy könnyen megeshetik, hogy egy részlet idegen tulajdonul iratik, a mi birtokívek felolvasásánál, hogy egyik vagy másiknak ennyi és ennyi darab földje van, kikerülhető lenne. A birtokrészlet-jegyzőkönyv (Parezenlenprotokoll) felolvasásánál a tudatlan parasztembernek ideje sincs észrevenni, hogy egy dűlőben az ő neve nem olvastottat föl. A felolvasás is igen sebesen történik, mivel holnap, legfeljebb holnapután, a hitelesítést be kell fejezni és a kiszállott bírónak más helységbe vagy pl. a kitűzött tárgyalásra haza kell menni. Végre megkísérti egyik vagy másik kisbirtokos az osztályozás ellen felszólalni, s minthogy kívánságától el nem áll, kénytelen a bíró ezen felszólalást jegyzőkönyvre venni. A többi jelenlevők azt látva, valamennyi sorban felszólal az osztályozás ellen, az egyik itt, a másik ott nincs az osztályozással megelégedve, ugy, hogy végre a határ kiterjedéshez képest háromszáz és több fölszólalás adatik be az osztályozás ellen.

Minthogy ezen fölszólalások folytán a helyszínen újabb vizsgálat szükségeltetik és más becsültek s nem azok, kik először az osztályozást véghez vitték, adnak véleményét, több száz-

Rogear d Ágost

francia irodalomtörténeti felolvasásáról.

(Folytatás.)

Második előadás.

Desmoulin Camil.

Későn érkező hallgatók, székek húzogatása, elhelyezkedés zaja többször megzavarták a 2-ik előadás folyamatát s így meglehet, a mai közlemény nagyon is hiányos leendő. Emnyit mentesgél.

Rogear d szerint a legfőbb hatalom mind a kormányzatban, mind a politikában a napi sajtó, azaz, a hírlapirodalom. Ez hatolhat be leginkább a társadalom minden rétegébe, védheti, ostromozhatja a hálót, kedve szerint annak jogait, kötevéseit; a kireknek hatalmában áll megátámadni, vagy megalkotni a kormányok nézeteit s alapjában megingatni, a mi femállott s alkot másat, a közvéleménytől sugalmazott helyébe. A hírlap által jut valótól érvényezre a szó, a szónoklat, mert az terjeszti, juttatja el az ország, a világ minden zugába, tul azon a kis köröz, melyet az emberi hang betölthet. A hírlap hatalmának legfőbb tanúi a forradalmak, különösen a francia forradalom, a melyre oly roppant befolyást gyakorolt az, és annak egyik kitűnő képviselője, a mai előadás tárgya: Desmoulin Camil. Született Givardias Guise nevű helységében, 1762-ik évben egyszerű, szegénysorsu szülőktől, tanult, ügyvéd lett és megnősült, nőül vett egy Lucile nevű, jó házból való polgárleányt. Ez eddig nagyon egyszerű történet, nemde? Valamint az is igen természetes dolog, hogy az esküvő a Szt.-Sulpicius templomában tartatott meg, a min pedig sokan, a kik felvilágosodott eszméit, szabadságra törekvő szellemét ismerték, nem kevésé csodálkoztak. Engedmény volt ez menyasszonyának családja iránt, kik egyházilag kívánták leányuk házasságát szentesíteni; ezt bizonyítja, hogy első születt

Hirdetési díjak.

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fálvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stuhnbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Hansenstein et Vogler (Wallisch-gasse 10.) Rud. Mosse Publietische Bureau. Budapesten: Hansenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája Budapestén Szervitator 5. sz.

Nyilttéri cikkek

gármond sora után 25 krajczár dízendő.

ra menő birtokrészlet más osztályba tétetik és azzal az egész műszaki művelet (miután az egyes birtokok osztályonként beesholdakban már össze vannak állítva) változást szenved.

Mondanom sem kell, hogy ezen eljárás csak munka szaporodást okoz a működő mérnöknek az ő hibája nélkül, annyival inkább, mert ez a már hitelesítési záradékkal ellátott műveleten történik és senki által többé át nem vizsgálatik. Minthogy továbbá a felmérést illetőleg a térképezést is hitelesíteni kell, minden tekintet nélkül az időre egyik vagy másik dűlő uton sokszor felkörben és legnagyobb sárban akármilyen lémez huzolatit és ennek folytán a felmérés és kiszámítás a hitelesítő mérnök legkisebb meggyőződése nélkül pontosnak és jónak nyilvánítatik.

A kiszállott bíró által megkísértett új elhelyezkedés célhoz nem vezetván, t. i. a meg egyezés az új felosztásra létre nem jövén, a bíró a működő mérnököt utasítja, hogy 30 nap alatt egy tökéletes, minden egyes birtokos kívánalmainak megfelelő új kiosztási tervet készítsen. A működő mérnök részéről, kinek az ily osztályozás hitelesítése folytán az egész művelet átváltoztatással, sokszor a nélkül, hogy más felméréseken dolgozna, vagy tárgyalásokon más helységeken megjelenne, töltet-kevesebbet számítva, legalább egy hónapi munkája van, csaknem fizikai lehetetlenség, hogy a helyszínen kimenve, az új utak észlezerli vezetéséről, a vizek lecsapolásáról és egyes birtokrészlet új beosztásáról magának meggyőződést szerezzen, honnan vegyen aztán annyi időt, hogy legnagyobb pontossággal készítsen új elhelyezkedési tervet, mely igen csekély változtatásokat leszámítva, a törvényszék által jóváhagyatik, és melynek alapján ítéletileg kimondatik, hol, melyik dűlőben és honnan meddig terjed minden egyes új birtok.

Ily elhelyezkedési vázlat ellen (mely semmi secalvan nem bír) a feleknek felelőbeszéi joga van, mely felől Velies ur 8-ik pont alatt helyesen nyilatkozik, kivéve annak utolsó pontját, „de ha a kész tervezet és chez való ügyiratok ki is tevődnek” közszemlére, a birtokosok nagyobb részben, különösen a volt urbéresek ugy sem tudnak megítélni a terv jóságát vagy hiányát, míg az a helyszínen természetben kijelölve ninesen, akkor pedig a hitelesítő bizottság van hivatra panaszaiknak helyt adni, a hibát kiigazítani avagy a helytelen panaszával elutasítani. A természetben kiosztás tökéletesen kidolgozott új terv szerint őszkor történvén, annak hitelesítése és birtokba adása legjobban esetben tavaszkor, hanem egy vagy két évvel később eszközöltetik, mikor az egyik az új birtokot sánczokkal körülfogta, a másik a

fiát már csak a városházára vitte, s ott azon oltár előtt, melyet az ő indítványára állítottak volt fel a tanácssteremben*), a papi befolyás mellőzése vévezte el fiát Horácznak. Nejével mindvégig a legnagyobb egyetértésben élt. Lucile nem ugy tett, mint Rolland asszony, a kinek az volt a törekvése, hogy férjét homályba szorítsa; ellenkezőleg, mindenben segíteti, támogatni igyekezett azt, csak azon dicsfény által öhajtott ragyogni, a mely férjétől szállott reá s családi boldogság által kívánva ellensúlyozni a politikai téren folytatott küzdelmeit. Mely közlelemmel járt azon időben, mint talán minden időben a hírlapírás. És itt ki kel Rogear d azon számtalan akadály ellen, a mi bírság, bélyeg, censura stb. alakjában a hírlapiro útját állja (természetesen csak az ő hazájában, távol legyen tőle, hogy egy idegen kormányzat intézményeibe avatkozzék) különösen azt tartja igazságtalanságnak, hogy pénzbírság nélkül nem lehet lapot indítani; a ki szegény, tehát ne szőljon! Desmoulin azon időben indítá első lapját, midőn ügyelni kellett még arra is, nehogy valami komolytlen mondjon valamely előkelő egyén komornikja nejének a rokonáról és Desmoulin megfelelt a hírlapiro küzdelmeinek s „le viena cordelier“ című lapjával megbuktatta a Bourbon dinastiát, mint a hogy utódai megbuktatták később az Orleans és a Napoleonokat. Ugyan e lapjában, a mely egy clubból veszi elnevezését, melyet Desmoulin Duboumal és Roberpierrrel együtt alapított — noha mind a clubb, mind a lap a legszabadelvűbb eszmék terjesztője volt — ki kelt a folytonos vérengzés ellen s a forradalmi kormányok mérskéletet, kegyelmet ajánlott az elfogott jacobinussok iránt. Midőn ebbeli tervét nála reggeliző barátjával, Brune tábornokkal közlé, ez figyelmezteté, hogy vigyázzon, mert könnyen hajlaba keverheti magát, mire ő, tán hogy jelenlevő neje

*) Tehát a haza oltára előtt.

határ megyén fákat tiltetett, valamennyi pedig az új földet legalább egyszer meg is trágyázta és megszántotta. Hogyan lehet akkor az egyik vagy másik bűtökös megkárosítása nélkül a hibákat kigázifálni? szerintem az már nagyon késő, hogy a hiteltestő bizottság által a netaláni panaszoknak akkor hely adassék, mikor az elhelyezkedési terv alapján nem csak a tagosítási térkép, hanem az összes műveletlen legnagyobb pontossággal összeállítva készen kell lenni és ez ily módon, mint az osztályozás hiteltestéskor (hol az egyes felszólalások folytán az összes műszaki munka majd meg) nem semmi, iten másodsor azon veszedelmek tetetik ki, hogy a már meglevő művelten újból változások eszközöltenek.

(Folyt. köv.)

ROMÁN LAPOK SZEMLEJE.

Az „Observatoriu” Románia statisztikáját ismerteti, mely szerint egész Romániában 1876-ban 164,547 gyermek született, még pedig 86,589 a férfinekből, s 77,958 a nőnekből. — Meghalt pedig ez évben összesen 125,857 — s így a meghaltaknál több született 38,690-el. Dacára annak, hogy a növekedés nem nagy, a romániai románok száma lassanként mégis csak szaporodik az Erdélyből, Bukovinából és Bánáttól való kivándorlás által. —

A Bukarestben megjelenő „Románul” hasábjain, a „Transilvania” egyetnek elnöke Laurianu tudatja, hogy az 1866-ban alakult, „Transilvania” című egyetnek az a célja, hogy Románia minden részeiben levő tanuló ifjúság közt barátságot hozzon létre, s az Erdélyben és részeiben levő segélyre szorult román tanulóknak segélyt nyújtson. Ezeknek száma pedig elég nagy, mivel a kárpátontúli románok, szellemi kiképezésükre, az államtól, nagyon keveset kapnak. Az egyet adakozásokból összegyűjt 131,000 frankot fevő tüke felett rendelkezik, melynek kamatjai az egyetemeket látogató ifjak közt osztatik ki. — Az egyet e szent missiónak most nagyobb kiterjedést óhajtván adni, felhívja az összes románokat, e kiválóan nemzeti ezállal bíró egyet buzgó támogatására. —

Ugyan a k a l a p azon reményét fejezi ki, hogy a magyar kormányn épen úgy fogja segíteni az erdélyi árvizkárosultakat, mint hasonló esetben segítette a Szegedieket, s a többi nemzetek is meg fogják hozni az áldozatokat, mint meghozták egész lélekkel a szegedi szerencsétleneknek s vajjon mi semmit se tegyünk, kéri e lap? Kétszerte fájdalmasabb reá nézve az erdélyi vízkárosultak ügye. Először, mert emberek, másodsor, mivel románok. Szent kötelességének tartja tehát a kárpátontúli szerencsétlen testvéreket segíteni, ki a mivel tudja. A mit megtettek másokért, azt meg kell tenniük saját véréből való testvéreikért. — Hivatkozik az összes románok s különösen a jó és könyörtelen románok nemesszívűségére s felkéri őket a humanitás nevében, gyűjtésnek, alakításnak jótékonyági bizottságokat, s tegyenek meg minden lehetőt az erdélyi árvizkárosultak érdekében. Emlékezteti a románokat, hogy háboru idejében mennyit küzdöttek, a kárpátontúli testvérek, csak azért, hogy a román katonákat segítsék. Felhívja tehát, hogy alakítsanak ők is bizottságokat, s fizessék vissza e szent tartozást!

ne értsé, erre latin mondattal felelt: „Ma még élünk, eszünk, holnap meghalhatunk.” Érté e neje szavait, vagy arezából olvasta le azok értelmét, a nagylelkű nő így felelt: Hagyjuk cselekedni őt, hadd untsa meg a hazát; a ki vele ellenkezik — tevő kedves nyájassággal utána — nem kap esocóládemből.”

A cikkek ki jött s azt az embert, a kinek elég volt nehány szava, hogy a népet a legméresebb tettekre lelkesítse, ugyan e nép elfogta s halálra huzozta. Midőn egyszer a többszörös elfogatások miatt ingerült nép, a Palais-royal kertjében boszut líhegre hullámzott, Desmoulins egy székre állt, nehány levelet szakasztott a mellette levő fa egyik ágáról s azt jelvényül kalapja mellé tűzve, rövid szónoklatot intézett a néphez; mire a nép lelkesültjén megrohanta a körülálló fákat, s azok leveleit jelvényül elfogadta, a Bastille ostromához fogott s harmadnapra diadallal be is vette azt. Desmoulins, mint közhíreosz mindvégig részt vett a küzdelemben. Ép így részt vett a 10-dik augusztusi eseményekben a Tuillériák bevételénél. Mindez azonban nem menthető meg őt; a nép, a mely ingerült állapotában mindig kés a pillanat sugallatára hallgatni, Dantonnal, Églantinenél s az angol Payneval együtt fogságra huzozás még védelemre alkalmas nem nyújtva, mindnyájukat elítélte. S minő törvényszék, mily esküdtek mondták ki az ítéletet! Birák, a forradalmi kormány legvérengzőbb pártbívei közül, esküdtek, kik között sikeket bárgyuk szerepelték. Danton védekzenet igyekezett, védbeszédére a nép lelkesültni, zúgni kezdett, mit észlelvén a birák, Desmoulint nem engedték szóhoz jutni, mire ez golyóvá sodorta előre készített védbeszédét s az elnök orrához vágta.

Neje, ez a Desmoulin szoknyában, a mint sokan nevezik, mindent megtett szabadsításra. Leveleket intézett Robespierrehez, Fréronhoz, Dillonhoz, kik mindnyájan lánykori udvarlói voltak, kérte: mentse meg férjét, kit ő, ha élvész,

A „Gaz. Transilv.” nagy különbséget lát Ausztia és Magyarország közt. Ott komolyan a nemzetek és ezek nyelvének egyenlőségítésén fáradoznak, itt pedig, még a fennálló törvényeket is ignorálják. A jelenlegi kormánytól nem vár semmi tüdőt, s azért emenne előbb meg kell buknia. Könnyen megtörténhetik, hogy más kormány jön, mely a nemzetiiségekkel még ellenségesebben bánik. De ha ez is, az eddigi követelt gyászos politikát folytatja, nem fog semmit tenni, de ez is mielőbb meg fog bujni, s úgy is kell, hogy egyik a másik után bukjen meg, míg eljön az igazi, mely a többi népeknek is igazat fog tenni. —

Belföld.

Kézdivásárhely, Jan. 5. 1880.

(A „Kelet” Jubileuma. A múlt év Háromszékén.)

Örömmel esatlakozom a „Kelet” jubileumához s örömmel tolmácsolom vidékünk meleg részvétét a t. szerkesztő úr iránt, kinek önzetlen, becsilletes munkáját megáldotta, laukadást nem ismerő igyekezete ez év kezdetétől függetlenebb állással. Csak az érdemet méltányoljuk el elismerésben, s hogy ezt ön teljesen megérdemli, csak az év utó felében a szenvedő emberiség érdekében folytatott uzsora elleni kemény harca is eléggé igazolja. Ez érzelmeiktől vezéreltetve, sietek kijelenteni, hogy örömmel esatlakozom az új korszakban a „Kelet” szerény napszámosai közé harezolni, küzdeni ha kell, minden nemes és szent ügy érdekében védelmében, küzdeni a sörétség, tudatlanság, előítélet és igaztalanság ellen meg azon esetben is, ha a közpélda szerint „betörne a fejem.” Azért, midőn szívesen tüdőzőlöm új helyzetében, engedje meg, hogy tudósításommal első sorban visszaszóljak a múltba, s annak rövid eseményeit regisztráljam vidékünkrol. A múlt év Háromszékén elég gazdag volt eseményekben. Sepsi-Szent-Györgyön rendeztetett egy mindenféle kiállítás, melyen Háromszék hivatva volt ipari, tanügyi, gazdasági, gazdasági kifejltségét felmutatni, ha nem is a nagy világ előtt, de a nagy világból hozzá vándorolt erdélyi gazd. egyet vándorgyűlésének, kik hivatva voltak országsszerte vinni hírlinket, életrevalóságunkat, vagy élettelenségünket, mert hogy mind a kettőtől vitték, arról teljesen meg vagyunk győződve, ha kellő figyelem tárgyává tették gazdaszatunkat, barometnyesztőstünket s különösen az erdőpusztításban való kitűnő erényünket.

A múlt esztendő hozta meg a székely Cserey muzeumot a székely nemzetnek, mert a múlt évben lett e nemzetnek átadva s a múlt évben vette át vezetését a főispánokból, polgármesterekből s tán az alispánokból alakult bizottság azon drága nemzeti kincsét, melyet méltóságos Cserey Jánosné kitartó honleányi buzgalommal s szinte erejét felülmuló áldozatkészséggel 10 éven át összehalmozott. Örök emlékü érdeme ez a nevezett lelkes honleányának, méltó, hogy emléke örök időn fennmaradjon a székely nemzet művelődési történetében, s hiszem is, hogy az illető kezelő, jeles honfériakból álló bizottság sietni is fog ez emléket örökíteni, avagy csak a muzeum czimében is, mihelyest az igazgatói kezdet nehézségein túl lesz, s a „Székely nemzeti muzeum” czimét, „Székely-nemzeti-Cserey

nem fog tulélhetni. Robespierre nem felelt; a másoktól kísértelt meg egy zendülés-félt, de az iszákos Dilon kifécsgette a tervet s az meghiusult.

Megható szavakban vett búcsút Desmoulin nejtől. Sorai magasztos, nemes érzelmeket, gyöngéd családiasságot s nyugodt lemondást lehetnek. Pedig e sorok sokba kerülhettek neki, idő kellett, míg emyire lektüzdte az élethez való vágyát, a válas fölötti fájdalomát. Óh, mert fájt neki a válas; voltak, a kik látták, minő kétségbeesve kapaszkodott fogsága ablakának rostélyaira, hogy a Luxenburg-kertben járkáló nejt és napját láthassa, s mint omlottak keserű könyvek végig e látványra az edzett férfi arcán. „Az élet árja lezajlott fölöttem — ezzel végzi levelet — Lucilem, édes menyországom, lehulló fejem kebledre szálland pihenni. — Menjünk hát a halálba!”

Lucilenek igaza volt, alig nyolcz nappal élte túl férjét. A megkísértelt zendülés kitűdött, s a hű nő fejébe került. Egyike lön ő is a 70,000 ezen áldozatnak, a mely iszonyú száma szaporitá fel a nép amaz 50 ellenségének számát, kiket épen Desmoulin jelölt ki elvesztendőkként. Midőn az elitáltak taligáján társaival együtt a Gréve-térre vitétt, nehány szót intézett a néphez, sokan elfutottak, nem akarták látni ama nő kivégeztetését, a ki nem diesszágyért, mint Rollandné, nem is politikai elveket, mint Cordey Sarolta, hanem csak is férje iránti szerelméért vörzék el.

S épen ez a forradalmak átka — kiált fel Rogeard, — hogy a vétkesekkel annyit ártatlannak kell vésni, hogy annyi álljasság vegyül oly magasztos érzelmeikkel s annyi tér nyílik személyes boszú, pártvillongások, sötét gyanusítások megtorlására. Szolgáljon azonban vigaszt az, hogy az így kiontott vér a szabadság virányainak termékenyítésére szolgált s ama forradalomtól eredt mindazon szabadság, a mit Franciaország ma élvez s a mit a világ va-

muzeum” ezimé fogja változtatni s ebben is megadandja az érdemnek a méltánylatot, annival inkább, mert ez nemcsak az érdem méltánylása, de a többi jeles székeley családoknál a további nemes tettekre való buzditás is lenne. Ezt az intézők közül méltán elvárhatja a nagy közönség az igazságsszerető és méltányos Pócsa József és magas műveltségű Dániel Gábor főispán uraktól, s a többi mind jeles honfiaktól, kik hivatva vannak ezen nemzeti kincset a tudományosság előforrásává tenni a székely nemzet köznevelődési kifejtésében.

Cserey Jánosné e honleányi áldozatkészségének, sok kellemetlenségnek, sőt durva sértésnek is volt kitéve sok felől, ha egyebet nem említek is, csak a gazdasági vándor-gyűlés azon, a „Nemeré”-ben közlött határozott nyilatkozatát, hogy az egész muzeum: „lím-lomtár.” Ezek a gazda urak, meg lehet, értenek a bortermeléshez, s a szőlőnedv meghatározásához, de a régiség, ugy látszik, előtűk terra incognita. Azért a felvilágosult és ezekhez is értő közvéleménynek felette jól esett, hogy ezen s ezekhez hasonló számos durvaságokért a régiségek leghatalmasabb és tudományosabb apostola Pulszky, e becses lapok hasábjain is közlött nyíltlevelében, kelőleg megadta az ország előtt az elégtételt. Hajlandók is vagyunk himni, hogy e muzeum élet-történetében korszakot alkotó, e nagybecsű levél sok sötétséget eloszlott, sok szemről a hálógot levette s utánna lön nagy világosság, melynek sugaráinál ma sok ember tán az illetékes körből is tisztábban látja a nemzet oltárára nagylelkien tett ez áldozatot.

Ezt az elégtételt is a múlt esztendő hozta meg egy sokat bosszantott nemes szívnek.

Egy Háromszék életében igen fontos ügy megindítását is a múlt esztendőnek köszönhetjük, tudniillik a háromszéki vasut ügyét mint e becses lapok hasábjain ismertette volt a nemes gróf által, s a „Kelet” egyik orbai levelezője által meg is hozsánnázottat, azonban a nemes gróf egyik nyilatkozatából, mely a „Kézdi-Vásárhely és Vidéke” helyi lapban jelent meg, ugy látszik Háromszék egyik részén s kivált Kézdi-Vásárhelyt senki nem hozsánnázta, kivált azon szempontból, hogy Brassót, mely töltünk 7 mértföld ezen praeliminált vasut épen 22. mértföldre távolította el, ugy töltünk és Háromszék kétharmadától sokkal közelebb leend Brassó s a vasuti összeköttetés lényegnek még azon tudattal is mint e ezélla vett másodrangu vasuton. Mi is Háromszék keleti, északi és nyugati része örömmel kiálltanánk hozsánnát s kívánnánk is, áldozhat reá, ha a közérdeknek helyesen megfelelőleg Háromszék közepén tervezhetnék a kormányi elő munkálat alapján, mely szerint Brassó, K.-Vásárhelyhez 6 mértföld, mert rövid eszünkkel nem fogjuk fel fogni, miért kelljen iparcziklunket, pogácsánkat, pénzlünk, bizott marháinkat, valamint behozattal kereskedelmi cikkekinket 6 mértföld helyett 22 mértföldön szekereztetni, s fizetni éretők a négyszeres vitel bért, csak azért, hogy tán némelyeknek személyes érdeke, ki legyen elégtéve. Ily tervvellett ez ügy Háromszékén nem népszerű, s kivált, ha a nép megtudja, hogy e vasut, a nép munka ereje által nagy költséggel készített rakott uton vitetni vezetetik s a népnek a szekerek járására új utakat kell készíteni saját munkaerején, hajlandók

laha élvezni fog. Hmjunk hát szemet rémtetteire s élvezzük a jót, melynek megalapítója volt.

Desmoulin elveit Lonslatot terjeszté tovább, kevesebb szellemmel ugyan, de ép oly jó akarratt, a „Révolutions de Paris” című lapban, melyet Pndhommeal szerkesztett, de látva, hogy eszméi diadalra nem juthatnak s hogy hazájára a reactio járma nehezül, 28 éves korában honja bánatának áldozata lön. Hébert lapja a legdühösebb vörös republikánusok közönye volt. Nevezetes lapokat szerkesztettek még! Marat: „a nép barátját” Rivard, a kedves eszevőg a „Gazette de Paris”-t, a Berlin testvérek a jelenleg is nagyon népszerű „Journal de Débats”, Veron a „Constitutionnel”-t Girardin, a kárpátban megölte Carrelt a „Presse”-t és e Girardinnek, mindamellett, hogy jelleme nem épen tiszta, hogy elveit gyakran alárendelte a kormányok, uralkodó eszmék változásainak, nagy érdemei vannak a hirlapirodalom körül; tetemesen leszállta a napilapok árát s ezáltal nagykiterjedést biztosított azoknak. Neje, az ép oly szelleműs, mint szép írónő a távezának lön feltalálója, Vicomte de Lamay név alatt a legkedvesebb tárcaczikkeket közölte férje lapjában s a tárcza megalapítása által tért nyitott az írónak munkáik könnyebben közölhetésére. S valóban, az írők fel is használták azt, a legkitűnőbb nevek foglalták el a tárcza hasábjait, csak Hugó Viktor nem tartá azt elég érdemes helynek regényei számára; Dumas, Sue gyakran igénybe vették.

Hugó Victor a „L'Homme”-t szerkeszté, a „Rapport” Vaquerie, Bulox a „Révue de deux mondes”-ot, stb.

Előadása végén még egy búcsúszót intéz Desmoulinhez, a „Jo Camilloz” miként Mickleit nevezi. Felhozta Montaignet, a ki Epaminodassal hasonlítja, vitéz volt a harezban, mint ama hős görög vezér, de miként az irtalmas volt a győntgök, a védtelenek iránt és soha fogolynak véré nem ontató, így Desmoulins is mint védtelenek védelmezője esett áldozatul. Ne csak az író, a szónokot tiszteljük hát benne, hanem az embert, a ki meg tudott halni eszméiért, el tudott vérezni ellenségeiért.

Nulla.

vagyunk himi, hogy még azon falvak lakói is, melyeken átvihetni terveltetik. Miért szólnak, mert oly nagy, újabb terhet rakva a népre újabb szeker utak csinálása által, melyet a nép meg nem bír, mikor a mostani utaknak csak fentar-tását is alig hívja.

Azért tehát midőn örvendünk, hogy az eszme megpendült, melyért már a hatvanos években, kiöldöttünk, irtunk, memorandumot csináltunk, ha az eszme Háromszék színen át huzódna az egész Háromszék érdekében szolgálatot téve megtestesül, de a fel vett tervszerint létesülhetők nem látjuk, sőt kíváncsnak nem tartjuk.

Vajha az illetékes körök kik az eszmét meg pendítették, át látnak a közvélemény óhaj-tását, s annak érdekében indítanak a mozgalmat a terv keresztül vitelére!

A múlt évi gazdaszat a reményeknek teljességgel nem felelt meg, ugy hogy ha a gabona ára kissé nem emelkedett volna, kárral végezte volna a székely gazda a múlt esztendőji gazdálkodást. Így tán kevés hanem lehet. — A múlt esztendőben, egy vízáradásnál, jégmenésnél, égésnél nagyobb szerencsétlenségétől menekült meg Háromszék józan érthető közönsége, a „Háromszék” ezim zug lap szégyenletes halála által. Satis tarda debuisset pridem.

Isten őrizze hazánkat háborútól, dőghaláltól, jégesőtől, vízáradástól, „Háromszék” szellemi lapoktól s más ezektől hasonló szerencsétlenségektől, s adjon a t. szerkesztő urnak kitartást erlyt a harezokban, miket ezután is kelend küzdeni a Magyar Polgár s ennek hasábjain nyilatkozott, Guttemberg méltatlan utódai val is!!

.. n .

Az orosz hadikészületek.

Sok részletet közölnek az angol lapok, és nagy jelentőséget tulajdonítanak azoknak, így a Daily Telegraph s „legjobb forrásból” ezeket jelenti:

„Az utóbbi négy hét alatt a nyugaton álló erős hadsereget négy hadosztállyal szaporították, a gyalogságot Vennika, Mohilev és Minak, a négy lovas-ezredet Bialystok és Kiey körül állították fel, és ezzel a riga-öunaaurgi vonalán echeelonirozott haderő óriására szaporodott.

Nevezetesen van ott négy gárda hadosztály, 17 gyalogsági hadosztály, négy dandártüzérség és öt tartalék zászlóalj, összesen 339 gyalogzászlóalj, 176 lovasszázad és 534 ágyu, és így az orosz hadsereg fele áll a nyugati határon. Sok más intézkedés, így nevezetesen az új tartalék zászlóaljak alakítása arról tanusko-dik, hogy ezt a haderőt esetleg 30—40 százelekkel szaporíttják.

Javitották a mozgósítási szabályokat, ugy hogy 19 gyalog és tizedfél lovas hadosztályt 14—30 nap alatt lehet mozgósítani, vagy tán még gyorsabban is, mert a közlekedési eszközöket napról napra javítják.

Mindezen nap új vasuti vonalakat terveznek, többi közt egy vonalat, mely a Visztula menti vasutat Tomasgoven át összekötné Punktena urral, a gácsországi határral és egy másikat, mely a Visztulához, a Memelhez és a Drinához vezetne. A fegyvergyárakban lázas erővel foly a munka. Leucyca, Ivangorod és Novi-Georgemuk határerődöket a leggyorsabban szerelik fel.

A Deutsche Zeitung egy levelezője, ki mostanában beutazta Oroszországot, Brodyből ezt sürgönyzi:

„Épen most jövők Oroszországból. Tömérdek haderőt indatnak az osztrák határ felé. A nagyszámu lovasságot egy hónap óta napról-napra szaporítók és Dubno, Luk, Osztree, Zitomir és Kamenitz határvárosokban helyezik. Legfeljebb az ágyuszállítások. Múlt héten a tulni fegyvergyárban 60 ágyut láttam vasut-ra rakatni, a kurszki indóházban 100 ágyut lát-tam Lovriszba expedálni. A kieví várbán száz meg száz paraszt és katona dolgozik. Minél közelebb jutunk az osztrák határhoz annál több a tüzérségi szállomány, Zdobnovoiban ma 150 lapfa löszeres szekér áll a sineken. Kiev, Chernigv, Voltinir, Podolia és Cherson kormányzóságokban a katonaság a városokban van összpontosítva.”

TÖRVÉNYHATÓSÁGOKBÓL.

Kis-Küküllő-megye közigazgatási bizottsága.

D.-Szt.-Márton, jan. 6.

A mai ülésben előadott hivatalos jelentések közül első sorban a kir. adófelügyelőjét említjük meg érdekes adataiért — e jelentés szerint ugyan is: az 1878 év végén az adóhátralek volt 202,969 frt. 14 kr. az 1879 évi adókirovás tett 350,992 frt. 22 kr. utolagosa még kivonatott 1,330 frt. 97 kr.

tett tehát a tartozás 555,292 frt. 32 kr. E kis megye ama óriási összeggől az év végéig törlesztett 398,199 frt. tehát az évi kirovás egész összevett, s a régi hátralekéből is 46,277 frt. következőleg régi hátralek ezimén átjött e folyó évre 157,092 frt. oly eredmény minőt a végrehatások állandosítása mellett is, vámi alig lehetett.

Az árvaszéki elnök jelentése szerint, gyám-

hatósági kezelés alatt volt 3,924 gyámi, és 88 gondnoki ügy, gyámság alól felszabadult 136, gondnokság alól 9 személy. Hagyataki ügy tárgyalás végett a szolgabírák is közjegyzőhöz kiküldetett 45, melyekből befejeztetett 40, gyámi számadás megvizsgáltatott 34, fűvagyom kimutatás 132, számadás körülí hanyagságért pénz-bírságon marasztaltatott 4 gyám. A nagykorúságot értek köztli vagyonatlan volt 3, a többinek árvaipénztárilag kezelt követelése kiutaltatott. Az árvaipénztár állását pedig a következőkbe mutatta ki u. m.

1. a kir. pénztárba gyűmöl-	
esőző letétként van	17,319 frt. 51 kr,
2. magánosoknál	12,416 frt. 67 kr kr.
3. kamat hátralek	213 frt. 77 kr.
4. Állam kötvényekben	150 frt. —
5. készpénzben	288 frt. 27 kr.
6. drágaságokban	658 frt. 82 kr.
összesen	31,047 frt. 2 kr.

A kir. tanfelügyelő jelentéséből a következő adatokat emeljük ki. A megye területén lévő 118 község mindenike — egynek kivételével — önállóan szervezett iskolával bír — van különben összesen 192 elemi és 1 felsőbb népiskola.

Ezek közül magyar 55, némét 33, román 105. A tantermtől használt felségek a kívá-nalomnak egyáltalában nem felelnek meg, ugy-szintén butorzatuk és taneszközökkel való fel-szerelésük sok kívánni valót hagy fenn. — Fa-iskola 63 községbe van, de 25 kivételével oly hiányosak, hogy rendeltetésüknek megnem fe-lelhetnek, — minek egyik ka a tanítók szak-ismeret hiánya.

Tanítói állomás van szervezve 231, ebből 16 betöltetlen, tehát működött összesen 215, és pedig 7 államközöcségi, — a többi felekezeti, ezek köztli képesített 92, nem képesített 123. A tan-köteles gyerekek száma 12,280, kik közül 6—15 éves 8,798, — 13—15 éves 3,482, — iskolába járt 7,354, — 6—12 éves, és 2,172 a 13—15 évesek köztli, e szerint az iskolába járók összes száma 9,526, — tekintetbe vehető okok miatt távol maradtott 2,754. — A 33 német iskola köztli 5 iskolába, és a 105 románajku iskola köztli 11 iskolába tanítják a magyar-nyelvet is, — Ez bizon nem nagy haladás! —

A 193 iskola jövedelme készpénzben 19,168 frt., terményekben pénzértékbe számítva pedig 22,909 frt., összesen 42,077 frt. — A tanítói fizetések nyomorúságosok, különösen a román-nyelvti iskola tanítók egy része 12, 14, 20, 25, frt évi fizetéssel van javadalmazva. Nő képzel-het minő képzettségű tanítók lehetnek az ilye-nek, de hiába a nép azzal szerződik, ki a ta-nításra legolesóbban vállalkozik.

A közegészségi viszonyokról a főúrvós megnyugtatól jelentést tett, a ronesoló toroklok udyan kissébb-nagyobb mértékben mindig szedi áldozatait, de ugy látszik, hogy e veszélyeok kiáltése nem számítatik a lehetőségek közé.

A rendes havi jelentések a magán felek ügyei intéztettek el, s végre az árvaszék egyik tagja ellen a fegyelmi kereset megindítása ren-deltetvén el, az ülés véget ért.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

Chenier Andor.

Rogard harmadik előadása

A 18-ik század végén a költészet halva volt. Léteztek ugyan költők, mint Malebranche, a ki Aristotelest és Horatiust utánozva, megé-kezte a természetet a nélkül, hogy ismerte volna; de az ilyet valódi költészetnek mondani nem lehet. Mi hát a valódi költészet? Megértése, át-érezése mind annak, a mi szép és igaz van a természetben az emberi szívben, s tehetség, azt mások előtt is felfoghatóvá tenni a mit látunk, érzünk. Hugó Victor mondása szerint, ebben összpontosul a költészet fogalma. A valódi köl-tőnek más felfogása van a dolgokról, mint a köznap embernek s gyakran szépet, magasztos-at lát ottan, hol amúé közmbösen halad el.

Egyszer Rogeardnak egy barátja Hugó Viktor társaságában meglátogatta a heidelbergi várat. A mint a torony magaslatáról a várnak beomlott részét szemlélték bedúlt falaiival, felig temetlő boltozataival, Rogeard barátja felkiált: „Épen mint egy pástétom kivájt, bedűledezett léja!” „Halálfej” mondá mély, sötét hangon Hugó.

S nem volt e mindkettőnek igazu? csak-hogy az egyiknek az inyenez, a másiknak a költő szempontjából.

Azonban épen a hogy különböző felfogásu emberek léteznek, ugy léteznek olyanok is, kik látják, értik, érzik a mi szép, a mi fenséges, és pedig nagyon sokan vannak ilyenek, de na-gyon kevesen azok, a kik ezt kifejezni érzelmeiket másokkal is közleni vannak hivatva: a va-lódi költők; s épen a mily sok a középszerű versinő, oly kevés az igazi, hivatott költő, egy század alig képes négyet-ötöt felmutatni.

Ilyen valók költő volt Chemir. Miként Pro-methéus, isteni lángot érzett égni keblében s azt a világgal is érezetmi vágyott. A költészet két legfőbb kellékével bírt, a szépséggel és igaz-sággal.

Mi volt ő előtte a franciae költészet? Voltairenek 1778-ban bekövetkezett halála után

avue haldoklás vet rajta erőt. A természetett nem ismerte, nem szerette senki, a társas élet tett mindenkit igénybe s aztán irtak pásztor-verseket olyanok, a kik soha pásztorokat nem láttak; képzelnék lehet, hogy ezek minta nélkül fest- tven nem hasonlítottak. Ilyen volt Racan; mivel olykor falusi jószágán mulatott, ismerni vélte a természetet, a melytől pedig oly távol állt. Des houliere asszony is írt verseket kedves juhairól, a miért a legjobban verselők franczianizáló- nak vették, de korántsem költőnek, a mi igen nagy különbség. Fontonelles komoly tudós volt, de nem költő; modora köznapias; boudoirjában pásztorokról írt, de Boileau roppant nevelé- seknek találta ezeket az idilli ostobaságokat, melyekben szerelem játszott, a mit nem a szív érzett, csak a fő gondolt ki.

Azt énekelni a mit érzünk, ez a való kül- tészet, ezzel bírt Chenir. Az ő alakjai nem lég- ből kapott írások, valódi nőkről zengett dalai s Fannyja mégis eszményibb mindazoknál. De költeményei csak későn, jóval halála után 1819-ik évben láttak napvilágot s lőnek ismervé a vi- lágtól s addig még mind tovább tartott a kül- tészet haldoklása.

Szt.-Lambert, Voltaire barátja szárazon énekel a természetről, melyet nem ismert; mi- nyéből hiányzott a tűz, a lélek. Ép így volt ez Lemiervel. Delille középzerű, leíró költő volt, tanulmányainál akarta pótolni azt, a mit a ter- mészet megtagadott tőle. Harminez évig tanul- mányozta Homert, fordította Virgilt, Horatiust, ezek nyomán írt a mezők embereiről írt egy verseményt a társalgásról, tragediákat Racine után s egy egész sereg rossz verset, melyekben 15 tő teve, 20 tigris, tudja isten hány orosz- lány, a tric-trac, a tekeaszta, vagy 50 naple- nyugvás és megszámlálhatatlan hajnal szerepel.

Castel botanikai verseket szerzett, Esme- nard tengerészeti költeményeket írt, a rhetorica minden követelményeivel, de szívhez nem szóló, hamis hangon. Ép így állott a dolog a tragé- diával, 200 évig senki sem mert, csak Racinet utánozva szindarabot írni. Minden a mit e nem- ben írtak, miként Racine darabjai, a görögnek tökéletlen majmolása volt. Botlan, Malesherbes ilyeneket hoztak létre, Cheniernek jutott részé- he a dícsőség, valódi szövetséget létesíteni az új és a régi között, ő találta meg a valódi ki- induló pontot, a melyből haladtak; Ronsard igen görög volt. Chateaubriand minden francziát gör- rögösített görögöt francziásított. Chenier mind ebben mértéket tartott; mind valódi lángész nemcsak az eszmét, a forma szépségét is foly- vást figyelme tárgyává tette s amaz ez által tette bájosává.

(Vége következik.)

NAPI HIREK.

Helyi hírek.

— **Színházunk** a tegnapi előadást a kegyeletes visszaemlékezésnek szentelte. Megem- lékeztél ugyanis. Szigligetiet, színházunk teg- nap, mint a legtermékenyebb magyar drámaíró halálának évfordulóján. egyik leghatásosabb tra- goediját: Gríttit hozta színpadra, még pedig eléggé felt híz előtt. Az est hőse Molnár a czinszeret személyesítője, hősnője pedig T. Farkas Irma assz. (Gertrud) voltak. Mindketten nagy gonddal dolgozták ki szerepüket s hatásos játékkal, mely drámai erőben, jellemzettségben és találó szí- nezetességben általában nem szűkölködött, min- den nagyobb jelenetük után zajos tapsra ragad- ták a közönség. Az est többi szereplői közül Kéler I. k. a. (Margit), Szentgyörgyi (Czibak Imre), Demidor (Gríttli Antal) és Gabányi (Dóczy) emelkedtek ki. Az előadást Apotheozis ezimen egy csinnal összeállított tableau fejézte be, mely- nek közepén Szigligeti arczépe volt látható, színműveinek czimeitől körveztetten; az Apotheo- zist élénken megtapsolták.

— **A sétatéri tő jegén** ma (vasárnap) délelőtt fél 12 órakor a katonai zenekar zenéje mellett lesz a korecsolyázás. A tő jegét a tegnapi- előtti és tegnapi esikorgó hideg ismét pompás tökürsima jégpályává tömörítette, s már tegnap is nagy társaság mulatott rajta.

— **Molnár György**, ki tudvalevőleg vissza- lépett a kolozsvári színház vezetésétől, május- ban művészi körútra indul az erdélyi részekben; fölkeresi Tordát, Décest, Enyedet, M.-Vásárhelyt s a többi székelyföldi városokat s dramaturgiai tanulmányaiból fog felolvasásokat tartani, közbe- köztbe egy-egy Shakspeare-i ábrázolást is bemu- tatván, ott pedig hol színtársulat lesz, egy-egy tragediában vagy drámában is föllépve.

— **A helybeli torna-vívoda** épületéből, az árvíz elől menekült családok, teljesen kiköl- tőzködtek, s így a tornászat, valamint a vívás rendszeres tanítása már megkezdődött.

— **Koresolya estélye.** A helybeli kore- solya egylet évenként rendezni szokott kore- solya-estélyét Hétfőn, azaz f. hó 12-én esti 7 órakor tartja meg. Személyjegy ára a jégpá- lyára 30 kr, a nézőhelyre 20 kr. — Előre is felhívjuk a sport kedvelők figyelmét ez érdekes estélyre.

— **A városi iskolaszék** hétfőn — f. hó 12-én — délutáni 5 órától kezdve ülést tart a városháza közgyűlési termében. Az elnök úr megbízásából tisztelettel kérem a t. tagokat,

szíveskedjenek ez ülésre, a melyen testületünk a lelnőki tisztán kívül a városi, i. közsé- gi n. iskolához egyelőre csak ideiglenesen beállítandó munkatanítónő állomását is vá- lasztás útján kell betölteni, minél telje- sebb számmal megjelenni. Kolozsvárt, 1880 ja- nuár 10-én. Váradí Károly az iskolaszék jegy- zője.

— **Figyelmeztetjük** a kolozs-monostori gazdasági tanintézetnek azon végzett hallgatóit, kik a folyó 1880-ik év hussagó keddére Kolozs- monostoron összegyűnni elhatározták hogy az összegyűlés napja közeledik. —

— **Dr. Nemes Elek** halálára nézve a kö- vetkező sorokat vettük: Igen tisztelt szerkesztő ur! A „Kelet“ január 10-iki számában Dr. Nemes Elek halálára vonatkozó azon alaptalan hirre, hogy ő tisztátalan késsel végzett műtét ál- dozata lett, az igazság érdekében szükségesnek tartom teljes hiteltel felvilágosítást adni. — Dr. Nemes Elek mult 1879 december hó 5-étől 15-ig a jobblábi ujjain keletkezett fagyási üszök miatt, bejárólág kezeltetett a sebészti kóródnán, a seb- szet elvei szerént fertőtlenítő eljárással (antisep- tice), s ekkor javultán távozott. — December 23-ikán, mely ideig nevezett fenjárt már bán- talmazott lábujjaihoz ismételtén fagyás járult, mit ő kevésbé véve csak 26-ikán fordult orvos- hoz, ki ekkor már a fagyási üszök miatt bekö- vetkezett evertesítést constatálván e korfolyamat ellen a legnagyobb buzgalommal és szakérte- lommal lépett fel. — azonban nevezett, nevére teljesen méltó barátom az érvetés ál- dozata lett s nem a tisztátalan késsel való mérge- zésnek mert Dr. Nemesen sem minémű mű- tét nem végeztetett. —

Hazai hírek.

— **Háromszéki hírek.** A s.-szentgyörgyi olvasó-egylet mult vasárnap tartotta meg alakn- ló közgyűlést rendkívül nagy számu érdeklődő jelenlétében. A gyűlés főtárgyát a tisztviselők megválasztása képezte. A választás eredménye: Potcs József főispán elnök, Kintle József orsz. képt. alelnök; Császáz Bálint polgarm. igazgató; Kovács Simon r. k. plebánés könyvtárnok, mr. Szász Károly gazda, Simó Dénes jegyző, Kup- ferstish József pénztárnok. Választmányi tagok: Antal Zsigmond, Bogdan Andras, Benedek János, Görög István, Nagy Károly, Révay Najos. Sára Tamás, Veres Gyula. Seps-Szentgyörgyön f. hó 10-én tartja a négyelet kartonbálját 1 fnt belép- ti díjak mellett. — Kovácsnán f. hó 17-én zártkörű táncvigalom lesz, melyre a rendezők már előkészületeket is tettek. — Baróthon dalárdát alakítottak, mely az ottani társadalmi életnek új lendületet igérkezik adni. A dalárda nagy részt odaváló ifjakból van összeálltva s már megkezdte működését. — Bodza forduló község egy koresmajában, ugy Sztroja Manuel nevű 67 éves románai alattvaló — mint gyanus egyén — az ottani körjegyző által ki- motóztatván, nála 371 darab török líra, 90 da- rab muszka kettős arany, 3 narab románai ezüst- pénz találatot elrejtve. A letartóztatott tetőtől talpig új ruhában volt öltözve, s nagy bun- dával ellátva, s a felmerült gyanúkat egy- felől még az is fokozta, a ruha alatt nagyon moeskos és rongyos változó találatott rajta. Külföldben is minden képzettség nélküli napzsá- mos ember ismertetett fel személyében.

— **Körmöczbánya** veszedelme. Tudvale- vőleg a Körmöczbányán mult hó 28-án beállott süllyedések felől hírek folytán a közlekedési mi- niszter Zsigmondy Vilmos országgyűlési képví- selőt, ki mint jeles bányász-mérnök ismeretes, rögtön kiküldötte Körmöczbányára a süllyedés okainak megvizsgálására. Zsigmondy Vilmos ki- küldetéséből tegnapelőtt érkezett vissza és e já- rásáról jelentést tett a közlekedési miniszterhez. A számos helyszíni vázlatokkal ellátott terjedel- mes jelentés konstatálja, hogy a beállott és az aggodalomra okot szolgáltató házrepedéseket kétségkívül a talaj süllyedése okozta; a süllye- dést pedig az illető házak alatti bányamivelésre lehet visszavezetni. A városházán, a plébánián- a Lehoczy-féle és a primacialis házon kívül legtöbbet szenvedett a főpiazcon álló templom. Ez épület repedései gyors segélyt igényelnek, minthogy a templom hossz irányában a bal to- rony mellett előállott förepedés a főfalat az épít- let tetejéig széthasította s a szentély előtti bal főoszlop pár vonalnyi süllyedését idézte elő, mi- nek folytán az összes kupolatnak össze-vissza kellett repednie. Zsigmondy egyszersmind azt is bejelentette a miniszternek, hogy Körmöczbá- nya alatt az államkincstárnak egy talpalatnyi bányája sínesen s minden ottani bánya maga- nosok kezében van.

Vegyes hírek.

— **Ötszörös** gyilkosság Stuttgartban. A bűntény a december 30-ika és 31-ike közötti éjjelen volt elkövetve s reggeli 9 órakor fedez- ték fel. A Weberstasse 55 B. szám alatti lakás- hoz vezető ajtó kívülről le volt szögezve s fel kellett törni. A belépők elő rémséges látvány tárult. A nappali szobában a pamtagon az asz- szony vérral elboritva és tökéletesen felismerhet- lenné téve fektött, 38 csapás volt rajta észlel- hető, szétfeekendezett agyveleje ott látszott a pam-

tagon s a falakon, A hálószoba küszöbén hevert az összerögyvedt férj. Két csapással volt leitte koponyája. A falakon látszó vérvnyomok a gyil- kos és áldozatai közötti dühös harcra enged- nek következtetni. A szobában egy körülbelül hároméves gyermek fektött, szintén bezúzott ko- ponyával s holtan. Egy másik mintegy hatéves gyermek, súlyos sebekek fődve, még némi élet- jelt adott magáról, azonban 31-iken délelőtt meg- halt. Egy, könnyű sebeket kapott 13 éves leány- gyermek némi felvilágosítást adhatott. F szerint a meggyilkolt családapának fivére; Waibel Ke- resztély, kupferzei 43 éves ács és malomkésző- s a tettes, ki épen lakótáóban volt fivérének. tMinthogy a ládák, szekrények és fiókok ki vol- tak ártírtve, azok tartalma pedig a szobában szétszórva, annélfogva kiderült, hogy a tettes alattomosan rablógylkosságot vitt végbe. A je- lekből azt következtethetni, hogy a gyilkosság reggel felé követtezett el, mert Waibel Keresz- tely napfelkölte előtt hagyta el a házat. Waibel a tettet még szerdán reggel is tagadta s midőn a lakásba vezették, hol a megölt rokonok hul- láin kellett keresztüllépnie semmi érzékenységet, bánatot vagy megalatottságot nem áruolt el.

— **Az öregék bálja.** Érdemes tánczyi- galom volt Szilvészter estéjén Gillinghamban, Chatam mellett. Az öregék bálja volt ez, mely- ben 59 öreg ur és asszonyság vett részt, kik összesen 4259 évet számláltak. A legrövidebb ur, hi 1790-ben született, ugyancsak sznporán járta tánczosnájával, kinek születési éve szintén a mult századra esik. A vendégek átlagos kora 72 év év volt. A bál, melyen csupa régi, ma már ismeretlen tánczokat lejáttak, csak reggel fele ért véget.

— **A dundei szerenczélenség** áldozatai kö- zül, jóllehet közel nyolcvanvan voltak, eddig csak egyet vetettek a habok a szárazra. Kinos feszült- ség és várakozás kíséri a buvárok munkáját, kik a holttesteket folytonosan keresik s pedig nem csupán a katasztrófa színhelyén, hol különben se igen maradtak meg a holttestek, hanem a hídől lefelé, az egész folyó hosszában. Számos halás- bárka is indult ki hálókkal keresni, de eddig nem sok sikerrel. Azt vélik, hogy a tetemekek az ár a tengerbe vitte s így azok föl se találhatók többé. A buvárok kutatásai kitüntették, hogy a vonat négy személykoesia darabokra zúzódt az esés alatt s így a holttesteket se tarthatták vissza a kocsi romjai.

Utolsó hír.

Cettinje jan. 9. Miljánov vajda tegnap délután 4 órai kelettel azt jelenti, hogy 6000 albán két csapat rendes katonaság részvételével, mely szintén albánia öltözékét viselt, Velika mel- let heves támadást intézett serege ellen, mely támadást csak öt órai küzdelem után, mely nagy veszteséggel járt, sikerült visszautasítani. A kon- zulok jelentései tagadják, hogy rendes török ka- tonaság is lett volna jelen. Valószínűleg Jussuf bégnek előnyomulása volt, ki az albán liga ne- vében Gushinjet és Plavát védelmezi.

M o s z k v a, jan. 9. A „Moskowskija Wje- domost“ jelenti, hogy a rendőrség jan. 6-án szá- mos orosz s idegen nvelyven írt foradalmi fel hívásokat, valamint villam-telepeket fedezett. Ez alkalommal elfogtak egy egyént is, ki ronggos munkás inget viselt, és magánál 12,000 rubelt hordott

Bécs, jan 9. Csetinyből. ékezett hitel- tudósítások megerősítik, hogy az albáok. Gus- nyéből Jusuf bej alatt előrenyomáltak és a moo- teneigri terület több pontját megszállották A montenegroiak a zaranehos képatst visszayonul- tak. Hareczról ama tegnapi tudósításokbannemesen szó.

A Verhovay párbaja.

Alábbi tegnap este vet táviratunk jelenti a Verhovaival történeteket. A feltűnő eseménynek előzményét Verhovaí lapja a „Függetlenség“ mai számában a következőleg adja elő:

Szerdán f. hó 8-án az esti órákban szes- kesztőségünkbe állítottak gr. Almássy Kálmán, gr. Battányi Elemér és b. Majthényi Izidor úrak. Előadták, hogy gr. Festetich Pálra vonatkozó két cikkünkben sértést látnak azon „kasinói közvélemény“ ellen, a mely Festetikh Pál grótot az ellene fölmertült vádak daczára „korrekt“ em- bernek tekintik.

En, mint a „Függetlenség“-nek a sajtóbi- róssággal szemben alággyezett felelős szerkesztő- je, megneveztem azon barátomat, dr. Hojtsy Pál és Hentaller Bajos urakat, a kik amaz ezikke- ket írták, s azért minden tekintetben felelni ké- szek.

A megnevezett urak azonban annak kije- lentésével, hogy előbb velem akarnak „pertrak- tálni“ utólag erősfittették gr. Festetich Pál in- korrekt voltát.

B. Majthényi Izidor ur erre felszólított, hogy nevezem meg és állítsam elő bizonyítékaimat. En az alap nélküli záloglevelek kibocsátására kötött és háromunk által látott szerződésen kívül gr. Festetich Pál urnak sajátkezű levelére hivat- koztam, a melyet olvasni alkalmam volt, s el is mondtam a levél sz tartalmát. Előadásomhoz hozzá tettem, hogy a levelének a közlöt alakban

való értelmeért jöt állók. B. Majthényi Izidor ur ezzel meg is volt elégedve, legalább azt kellett hinnem azon szavaiból: „Biztosítjuk, hogy szór- szállhasogatni nem fogunk, mihelyt azokat elő- mutatja.“

A látogatá után egy-két óra leteltével Sza- lay Imre és b. Mednyánszky Árpád urak által a leveleket eredetiben egy másolat átadása mel- lett bemutattam b. Majthényi Izidor és b. Üchritz Zsigmond uraknak, a kik közül az utóbbi b. Majthényi Izidor urnak a levelek sajátkezű vol- tát maga is bizonyította.

A bemutatott és bemutatásra szánt okmá- nyok közül néhányat is közlök: (Ezen okmányok többnyire Festeties Pált magát igazolják s kompro- mitálóknak nemileg csak az tekinthető, melyben Festeties felhatalmazza Végli Ignáciz igazgatót, hogy a míg az új intézet életbe lépend, fenálló intézet vagyoni hiányainak eltakarítására minden erőfeszítéssel törekedtek és minden erre czélzó üzleti és könyvelési miveleteket eszközöljön.

Majthényi erre a következő levelet írta: „Báró Üchritz Zsigmond és Beniczky Gá- bor urakhoz. — Mitűn a Verhovay Gyula ur részéről a gróf Festetich Pál személyére vonat- kozó adatok nem győzték meg arról, hogy Ver- hovaí ur a lapjában tett aljas támadásokra bár- miképen fel lett volna jogosítva, felkérek ben- neteket Verhovay ur előtt kijelenteni, miszerint kifakadásait legundokabb nemű rágalmaknak, őt magát pedig rossz lelki, jellemtelen rágalmozó- nak tekintem. Ha Verhovay urban lenne még elég becsületérzés arra, hogy ezen kijelentése- mért személyes elégtételt követel, kérlek ügye- met és személyemet képviselni. Budapest, január 8-án 1880. Báró Majthényi Izidor. Az eredetivel megegyezik. Üchritz Zsigmond. s. k. Beniczky Gábor s. k.

E lelté vétele után Komjáthy Béla és b. Mednyánszky Árpád urakat biztam meg, — ír- ja Verhovay — hogy a fenforgó ügyben, b. Majthényi Izidor urral szemközt képviseljének.

Megbizottaim fölkeresték b. Majthényi Izi- dor urat és előtte kijelentették, hogy

b. Majthényi Izidor ur ellenem való föllé- pése nemcsak nem jogosult, de a lovagiasság elfogadott szabályaival is ellentétben áll, ugyan- azért ezen kitételeért: „Felkérek Verhovay úr előtt kijelenteni, miszerint kifakadásait legundo- kabn rágalmaknak, őt magát pedig rossz lelki rágalmazónak tekintem“, elégtételt tőle nem kérek, hanem a pártatlan közvéleményt hívom fel bíról, vajjon azon adatok és előzmények alapján jogosítva volt-e b. Majthényi Izidor úr engem rágalmazónak nyilvánítani. Egyuttal feutartom a jogot, a sajtó függetlensége érdekében, hogy a történeteket nyilvánosságra hozzam.

A b. Majthényi ur levelében azonban be- esítletérzésem ellen is van támadás intézve. E sértésért, mint különálló sértésért, elégtételt kértem. Nem azért ugyan, mintha arra a fen- forgott körülmények közt a lovagiasság szabá- lyai szerint kötelezve volnék, mert alaptalan, jogtalan, sértésnek megfigyelése aól mindenki fel van mentve: hanem kizárólág és csak most és csak kivételesen annak igazolása végett, hogy hivatasomban magamat terrorizáltatni még ily fellépés által se engedem.

Verhovay Gyula.

Igy Verhovay. A cikkéből világos olvasóink előtt a szomorú párbaj története, melyben Ver- hovay mellében életveszélyes lövést kapott.

Országos barom és lóvásár.

— Kolozsvárt 1880. jan. 8 és 9-én. —

Eladatott 513 drb. Ebből ökror 162 drb. párja 250—330 frtig. Kétéves tulok 20 drb. pár- ja 70—100 ftig. Egyéves ökrorborju 47 drb. pár- ja 45—80 fnt. Borjus telen 70 drb. párja 130—180 fnt. Meddő tehén 106 drb. párja 110—155 fnt. 2 éves tinó 30 drb. párja 35—65 frtig. 1 éves tinóborju 66 drb. párja 30—45 fnt.

Ló 12 drb. párja 45—70 fnt.

A baromvásár csak volt olyan, a milyen egy jó hetivásár is szokott lenni; de a lóvásár — mind a fentebbi adathól is látható — Or- szágosnak szinte neveltséges.

— Kolozsvárt, 1880. jan. 10-én. —

A gabona-piacon volt egy szekér ga- bona, Sz.-Régen és Beszterczéről eljött egy ne- hány timár, a piacon sátrat tűtött egy pár gyo- losos tót; van vagy két fényővizes asszony, vesztegeti literét 1 ftrért, egy szegedi asszony is eljött, szappan és paprikáját, előbbinek kiló- ját nagyban 42 kr., kicsiben 44 kr., utóbbinak literét pedig 1 ftrért kínálgatva; s ha ezekhez hozzáteszük azt a néhány ketekötő, kötélverő és az elmaradhatatlan tordai pogácsás sátrat, hű képtő adtuk a mai országos vásárnak.

Ha a naptárba nem lenne beírva, el se hinnők, hogy vásár van.

Valóságos „cselédvására.“

A KELET magán táviratai.

Feladatott Budapestén Január 10-én 2 ó. — p. éjjel. Érkezett Kolozsvára Január 10-én 3 óra — p. éjjel.

Ma Verhovay Gyula és br. Majthé- nyi Izidor közt pisztoly-párbaj volt az

ismert Festeties-ügy miatt-Verhovay a mellébe lövést kapott, melyet veszé- lyesnek állit Lumniczer.

Ma a Pesti Napló szerkesztőségében tanácskozára gyűlnek a szerkesztők, a sajtó terrorizálására szánt ezen párbajok felett s a sajtó függetlenségének meg- óvása felett tanácskozandó.

A budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzetei.

1880 év Január hó 10-rl.

B u z a :	Mínőségi súly Hectoliterenként klgr.	Ára 100 klgr.-nak. frt. kr. frt. kr.
Bánsági	72-8—74-6	— — — — —
„ „ „ „ „	76-4—78-3	13 45.—13 80.
Tiszavidéki	72-8—74-6	— — — — —
„ „ „ „ „	76-4—78-3	13 65.—14 —.
Pestvidéki	72-8—74-6	— — — — —
„ „ „ „ „	76-4—78-5	13 40.—13 75.
Fehérmegyei	72-8—74-6	— — — — —
„ „ „ „ „	76-4—78-3	13 65.—14 —.
Bácskai	72-8—74-6	13 65. 14 —.
„ „ „ „ „	76-4—78-5	— — — — —
R o z s :		
Magyar	70 —72	9 60. 9 80.
A r p a :		
Takarmány	60 —62	7 50. 7 75.
Malátá	62 —63-7	8 15. 10 75.
Z a b :		
Magyar	36-4—40-1	7 40. 7 65.
T e n g e r i :		
Bánsági	— — —	7 60. 7 65.
Másnemű	— — —	7 55. 7 60.
R e p e z e :		
Káposzta	— — —	— — — — —
Bánsági	— — —	— — — — —
K ü l e s :		
Magyar	— — —	7 85. 8 75.
S z o k v á n y :		
Buza tavaszra szállítandó	74-7.	14 67.—14 72.
Buza Szept.—Ok- tób. szállítandó — — —	— — —	— — — — —
Rozs tavaszraszáll.69-2 — — —	— — —	— — — — —
TengeriMáj.—Jun. szállítandó — — —	— — —	8 70.— 8 75.
Repeze káposzta Augst.—Sdpt. szállítandó	— — —	— — — — —
Repeze bánsági Jul.—Aug. sz. — — —	— — —	— — — — —
Szesz (nyers) 100 lit. százalékként — — —	— — —	35 76. 36 75.

Szigligeti bohózatos népszínműve, dalokkal

NEMZETI SZÍNHÁZ.

BÉRLET 94-ik szám
Kolozsvárt, vasárnap 1880, jan. 11-én

A HÁROMSZÉKI LEÁNYOK

3. felv. zenéjét írta: Erkel Gyula.

Kedzete 7 órakor, vége 10-edfélkör.

Idegenek Kolozsvárt

Biasini szálloda:

— Jan. 10. —

Horski Mária írónő Bécsből. Petrán Flo- rian pap Frátáról. Mihály Gyula gazdasztiz N.- Almásról. Nalaezi Farkas birtokos Gyulatelkéről. Pap Antal kereskedő Sz.-Ujvárról. Simai Antal vőlegbajtó Mőcsről. Forbanex József szászados Brassóból. Géber Mihálynő Abrudbányáról. Pap Mihály birtokos Nyulasról. Demjén Károly gaz- datsztiz Drághól. Deretei Ferencz kereskedő N.- Enyedről. Márkus János birtokos Iklódról. Sza- bó Tivadar birtokos Sz.-Ujvárról. Koegel Albert utazó Bécsből. Szimók János birtokos B.-Hu- nyadról. Ifj. Kaiser József kereskedő Sz.-Régen- ből. Dávid János birtokos A.-Járából. Jakobi Ja- kab birtokos Pánczélecsről. Régius József ke- reskedő Sz.-Régenből. Lénárt József tanár M.- Vásárhelyről. Juhok Ferencz es. kir. hadnagy N.-Szebenből. Jakab Árpád II. éves bölcsész M.- Vásárhelyről. Kálmán István tanár Gy.-Szt.-Mik- lósról. Bartha Géza kereskedő Deésről. Henek János kereskedő Sz.-Régenből. Török J. II. éves bölcsész M.-Vásárhelyről. Ajtai Géza birtokos M.-Dombról. id. Kaiser József kereskedő Sz.-Ré- genből. Blaha Gábor orvos Tordáról.

HIVATALOS ÁRFOLYAMOK a budapesti áru- és értéktőzsdén 1880 ja- nuár 10.

Magyar aranyjárdadé	98.10
Magyar vasuti kölcsön	116.—
Magyar kel. vas. államkőtv., I. kibocsátás	77.—
Magyar kel. vas. államkőtv., II. kibocsátás	90.—
Magyar kel. vasuti államkőtv., 1876. évi	79.—
Magyar nyeremdény-sorsjegy-kölcsön	109.—
Magyar szőlődezsma váltási kötvény	89.—
agyar földhermentesítési kötvény	89.—
Magyar földherment. kötvény záradékkal	86.50
Temes-bánati földhermentesítési kötvény	87.50
Temes-bánati földhermen. kőtv. záradékkal	86.50
Erdélyi földhermentesítési kötvény	86.75
Horvát-szlavon földhermentesítési kötv.	— —
Osztrák járadék papírban	70.—
Osztrák járadék ezüstben	71.—
Osztrák járadék aranyban	83.10
860-iki államsorjegyek	132.—
Osztrák-magyar bankrészvény	339.—
Osztrák hitelintézet részvény	269.50
Magyar hitelbank-részvény	289.—
Ezüst	— —
10. és 5 kár. arany	5.52
10 frankos arany	920.—
émet birodalmi márká	57.75
London (3 havi váltókért)	116.75

A „KELET” NYOMDÁJA

LEGUJABB IZLES SZERINT ÖNTÖTT BETŰVEL

elvégez helybeli és vidéki megrendelésekre mindennemű nyomdai munkákat.

Folyó-, röpiratokat, rovatos iveket, körleveleket, alapszabályokat, gyászjelentéseket, névjegyeket, bolti árjegyzékeket, árucikk-borítékokat, számlákat, baroműtleveleket, vásárcédulákat,

báli meghívókat, tánczrendeket,

mindennemű hivatalos nyomtatványokat

a papírnak gyári áron való számítása és szorosan véve csak a munkadíj hozzászámításával.

Nyomdahelyiség: FÖTÉR, 4. SZÁM.

Pontosság, izlés, olcsóság! a jelszavunk.

Capsules de Matico de Grimault & Cio Pharmaciens à Paris.

Matico-készítmények

Grimault és társa párisi gyógyszerészek.

Ezen gyógyszerek legbiztosabb sikert nyújtanak a takar s mindennemű idült és időnkénti nyálkás kifolyás gyógykezelésénél; következő alakban léteznek: (13) 6—20

1. Matico-befecskendő Grimault és társától, mely husz év óta legnépszerűbb gyógyszernek tekintendő a legmakaesabb nyálkás folyások ellen.

2. Matico-millyék Grimault és társától, melyeket a gyomor megterhelése nélkül élvezhetni, mert a gabonápanyag-lemez csak a végbélbe jutáskor olvad fel.

Főraktár Bécsben: Nagyban szállításra Raabe Brunónál, Rackerstrasse 1. Röder Fülöpönél, Wienstrasse 15. — Főraktár Magyarországra nézve Török József gyógyszerésznél Budapesten. — Kolozsvárt: Wolff J. és dr. Hintz Gy. gyógyszerész uraknál.

Evő-eszközök

britannia-ezüstből.

Egy birminghami angol gyár megbízása folytán bámulatos olesó britannia-ezüst eszközök nagy készletben kaphatók csakis

Gutmán A.-nál

Budapesten, dohányutca 18-dik szám.

A következő evőeszközök, n. m.:

- 6 darab evőkanál
- 6 „ kés valódi angol acézből,
- 6 „ villa (mindegyik egy darabból),
- 6 „ kávéskanál,
- 1 „ levesmerő-kanál,
- 1 „ tejmerő-kanál,
- 6 „ ezüst tálcza.

Összesen 32 darab csakis 5 ft 60 krajczárjával kapható csakis Gutmán A.-nál, dohányutca 18. szám. (32) 3—52

Videki megrendelések utánvétellel pontosan eszközöltetnek.

OPELIK A.

ajánlja mindenféle hirdetések bel- és külföldi lapokban felvételére az 1858-ban alapított

HIRDETÉS-KÖZVETÍTŐ IRODÁJÁT

Bécsben Stadt Stubenbastei Nro 2. (A Wollzeile Nro 36 szögletéhez). A megbízások pontos kivételben biztosítást nyújt ezen osztrák Magyarországnak illyenmű vállalatok legöregebb czéje általánosan elismert pontossága és szoliditása által. (32) 4—52

Ar- és költség-jegyzékek ingyen és bérmentesen küldetnek meg.

Simonffi István gazdasági gépész gépgyára Kolozsvárt.

Van szerencsém tudatni a nagyérdemű közönséggel, hogy jelenlegi gépgyáram az újabbkori igényeknek megfelelőleg, **segéd-gépekkel** el van látva és így elvállal bármily külföldi gyártmányu gépeket kijavításra a legpontosabb kiszolgáltatás és igen jutányos árak mellett, nevezetesen:

gőzgépeket, gőzeséplőket, gőzszivattyukat, kút- és malom-szerkezeteket s bármily tizedes vagy más rendszerű mérlegeket.

Készletet tartok saját gyártmányaimból, nevezetesen:

vasekékből, eketaligákból, kézi eséplőgépekből, rostákból, kukoriczamorzsolókból, szeeska és répavágók-ból és egyéb gépekből,

melyeket jutányos árak mellett a t. ez. közönség becses figyelmébe ajánlani bátor vagyok. (28) 7—52

SIMONFFI ISTVÁN,

gazdasági gépész és gépgyáros.

Simonffi István gazdasági gépész gépgyára Kolozsvárt.

A legnagyobb szalonna s mindenféle füstölt húsok raktára.

Alóltak ajánlják dúsvalasztékú szalonna és minden páczolt húsműveket, valamint újonnan berendezett s helyben gyártott kitűnő szalámít. A legjutányosabb és minden igényeknek megfelelőleg helyben, xalamint vidékre utánvétel mellett pontosan kiszolgálunk a következő árak mellett:

Fejér szalonna egy kilo	—	frt 60 kr.
Füstölt vagy paprikás szalonna egy kilo	—	72 „
Kaiserfleisch egy kilo	—	96 „
Füstölt oldalas egy kilo	—	50 „
Páczolt sonka	—	72 „
Páczolt sonka főve egy kilo	1	12 „
nyelv, darabja	—	70 „
Szalámi	—	— „
Friss, olvasztott szalonna és hajszár egy kilo	—	60 „
litr	—	65 „
Kölbász friss avagy füstölt egy kilo	—	60 „
Továbbá minden időben kapható és megrendelhető olvasztani való finom hús és szalonna, kiloja	—	55 „

Kolozsvárt, 1880. január 1.

(23)

tisztelettel

8—12

Bénigni és Lászlóczky.

Nagyobb vásárlásnál ár leengedés.

FERENCZI IGNACZ

Kolozsvárt, fötér 25. sz.

ajánlja dusan ellátott
kész férfi, női- és gyermek cipők
raktárát.

Legújabb nagy választékban, pontos szolgálat és jutányos árak mellett, mindennemű megrendelések legrövidebb idő alatti teljesítetnek.

T. ez. vidéki megrendelők részére mérték cipő, vagy számszerint teljesítetnek. (24) 8—8

MATTONI

Giesshübler

(20)

legtisztább alkalikus

5—12

savanyuvize

légzőszervek és gyomorhurut ellen.

digestivus és pectoralis

pastillái

emésztési bajok és köhögés ellen,

MATTONI HENRIK KARLSBADBAN.

Raktáram a gyógyszerárakban és savanyuviz-kereskedéseimben.

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvárt.

Hutflesz Károly

KOLOZSVÁRTT.

(8—*)

megvásárol mindennemű magyar és osztrák állampapírt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénznemeket, s leszámítól escomptírt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt, s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bármily összegű fizetéseket.

AJÁNlja DUSAN ELLÁTOTT

Fűszertárát, bőrkereskedését,

ugy saját gőz- (henger)- malmi

LISZTEIT,

ugy szintén kitűnő minőségű

figygyugyertya és szappan-gyártmányait. (21)

(10)

BERGER

3—18

KÁTRÁNYTOKOCSKÁI,

legtisztább gyógykátrány gelatin lemezben, mindig pontosan adagozva, növekedő kedveltségnek örvendenek, mint biztos szer mellszorulás, légcsőgyulladás és tüdőnátha ellen, s mint lényeges enyhítő szer gumo- és tüdővész-bajokban.

A kátrány gyógyhatását tok- vagy labdaes-alakban legújabb időben Reclam tanár is bizonyította Lipcsében, s francia tekintélyek már évek óta díszérik. A Berger-féle kátrány-labdaesok jelossége felől szakfértiak és gyógyszerári lapoktól számos ítelet és laikusoktól elismerő iratok állnak rendelkezésre.

A Berger-féle kátránytokocskákból naponta 1—2-szer 2—3 stb. darabot kell bevenni evés után; ekkor igen könnyen olvadnak fel, s legkevésbé sem terhelik a gyomrot. — Egy füveg ára, használati utasítással, 1 frt.

BERGER KÁTRÁNYCZUKORKÁI

a nyálkás és égvényes szerek behurkoló, nyáloldó és ingeresillapító tulajdonságával párosítják a kátrányt, s évek óta a legáltalánosabb elismerésben részesülnek, mint kitűnő szer a félékző szervek náthája, nyálkássággal, rekedtséggel és köhögéssel, valamint utókoraként a légcső és a tüdő gyulladásos bajai ellen. A Berger-féle kátránycukorkákról szóló tudományos ítéletek és számos elismerések mindenki előtt ismereteseek. — Naponta 2—3-szor kell belőlik 2—3 darabot venni. Rekedtség és nyálkásság esetén különösen reggel és este. Egy bádog szelence ára, használati utasítással, 50 kr. Az osztrák-magyar birodalom majd minden gyógyszerárában lelhetni raktárt mindkét készítményből.

Főszállitás Hell G. gyógyszerésznél Troppauban, osztr. Sziléz.

Jogositott raktárak: Kolozsvárt Székly M. dr. Hintz Gy. és Biró J. gyógyszerészeknél. — Dies-Sz. Mártonban: Weber. Szebenben: Teutsch. Brassóban: Steiner gyógyszerészeknél.

!!Csaknem ingyen!!

A közelebből megbukott britannia-ezüst-gyár leszámolósa következtében a következő 42 darab fölötté tönör britannia-ezüst tárgy csak 6 frt 75 kron, az előállítási ár alig negyedekébe, tehát csaknem ingyen árusítatik el, ngymint:

- 6 darab kitűnő asztali kés, britannia-ezüst nyél, valódi angol ezüst acél pengével.
- 6 darab legfin. villa, britannia-ezüst.
- 6 darab nehéz britannia-ezüst evő-kanál
- 6 darab britannia-ezüst kávéskanál, legjobb minőségű,
- 1 darab tönör britannia-ezüst levestmör.
- 1 darab nehéz britannia-ezüst tejszemő.
- 6 darab britannia-ezüst palló.
- 6 darab Victoria-tálca, fin. zamáncz,
- 2 darab meglepő britannia-ezüst gyertyatartó,
- 1 darab britannia-ezüst salon esengettyű, ezüst hang,
- 1 darab britannia-ezüst thea-szűrő, füllel ragy nyéllel,
- 42 darab. Mindezen 42 tárgy legfinomabb britannia-ezüstből készült, a mely a világon létező egyetlen fém, mely örökké fehérek marad, s a valódi ezüstitől 30 éves használat után is alig lehet megkülönböztetni, a mire nézve kezességet vállalunk.

Czím s a es. k. osztrák-magyar tartományokra nézve egyedüli megrendelési hely:

Az I. angol britannia-ezüst-gyárak főraktára

Blan és Kann, Bécs, I. Elisabethstrasse 6. sz.

Pontos szállítás utánvét mellett. — Vitebér mind a 42 darabra nézve Ausztria-Magyarország bármely helyiségeig 36 kr. 2—5 (11)

Mind a 42 darab itt felsorolt szolid és gyakorlati britannia-ezüst-árt, melynek ára eddig 25 frt volt, most mind a 42 db összesen csak 6 forint 75 kr.